

**GHID METODOLOGIC
PENTRU TRANSPUNEREA COMPETENȚELOR PROFESIONALE
ÎN REZULTATE ALE ÎNVĂȚĂRII**

ARGUMENT

Valorificarea capitalului uman prin studii de calitate și angajarea eficientă pe piața muncii prevede racordarea sistemului educațional la cerințele pieței forței de muncă în scopul sporirii ratei integrării socioprofesionale și autorealizării personale, a productivității forței de muncă, a creșterii nivelului economiei naționale. Capitalul uman este resursa principală a Republicii Moldova, care în ultimele decenii rămâne nevalorificată în țară, fapt care generează exodul populației și „îrosirea” potențialului/capacităților, în mare parte pentru munci necalificate.

În această situație racordarea sistemului educațional la cerințele pieței muncii este imperativă, deoarece perpetuarea situației de necorespondere a educației cu cerințele pieței muncii, constituie un risc major și pentru sistemul educațional.

La fel de stringentă este și problema autorealizării persoanei. Este adevărat că această stare psiho-emoțională, senzația de împlinire și valorificare plenară a propriului potențial, este racordată de către fiecare la criteriile proprii de evaluare a succeselor și progresului personal, dar în același timp există și criterii sociale, în ultimul timp devenite general valabile la scară regională și mondială. În mare parte aceste criterii se referă la gradul și modul de integrare socioprofesională, evoluția în carieră, posibilitatea de exercitare a drepturilor personale și cetățenești într-o societate democratică. Starea socială incertă, munca necalificată, aprecierea iluzorie a stării de bine de către compatrioții noștri, conduce la nevalorificarea potențialului uman al națiunii.

Soluționarea acestor discrepanțe poate fi asigurată prin:

- a) corelarea dintre cererea de competențe profesionale pe piața forței de muncă și oferta educațională;
- b) consolidarea parteneriatului dintre sistemul educațional și piața muncii, care va conduce la generarea ofertei educaționale ce va corespunde cantitativ, calitativ și structural cererii de forță de muncă. Aceasta, la rândul său, va contribui la reducerea ratei șomajului și a fluxului de cetățeni care pleacă peste hotare, precum și a ratei populației expuse riscului sărăciei sau excluziunii sociale.

I. DISPOZIȚII GENERALE

1. Ghidul metodologic pentru transpunerea competențelor profesionale în rezultate ale învățării (în continuare Ghid), este elaborat în temeiul cadrului normativ național și recomandărilor internaționale din domeniu.

2. Scopul Ghidului constă în crearea unui cadru conceptual - metodologic de transpunere a competențelor profesionale, solicitate de către piața muncii, expuse în profilul ocupațional/standardul

ocupational sau standardul de competențe în rezultate ale învățării, stipulate în standardul de calificare.

3. Principiile de aplicare a prezentului Ghid, se referă la:

- a) asigurarea corelării documentelor de politici și acte normativ-reglatorii ale procesului de formare profesională cu cele ale funcționării pieței muncii;
- b) asigurarea caracterului realist și relevant al prevederilor metodologice în raport cu solicitările pieței muncii și de funcționare a sistemului educațional;
- c) receptivitatea față de schimbarea realităților socioeconomice și nivelul progresului tehnico-științific.

4. Implementarea Ghidului va contribui la reglementarea relației dintre cererea de competențe pe piața muncii și oferta de calificări a sistemului educațional din Republica Moldova, consolidând caracterul funcțional al formării profesionale și facilitând procesul de integrare profesională a absolvenților.

5. Ghidul este destinat:

- a) structurilor și experților responsabili de elaborarea standardelor de calificare;
- b) beneficiarilor sistemului educațional de formare profesională (elevi, studenți, formabili);
- c) cadrelor didactice;
- d) angajatorilor.

6. În contextul prezentului Ghid se utilizează noțiunile de bază care se definesc după cum urmează:

- *competență profesională* – capacitatea confirmată de a folosi cunoștințele, abilitățile și atitudinile personale și sociale în situații de muncă sau de studiu, în dezvoltarea profesională și/sau personală;

- *rezultate ale învățării*- enunțuri care se referă la ceea ce cunoaște, înțelege și este capabil să facă un elev/student/formabil la finalizarea unui proces de învățare și care sunt definite sub formă de cunoștințe, aptitudini, nivel de responsabilitate și autonomie;

- *standard de competență* (pentru nivelele 6-8 CNCRM) – cadru ce stabilește domeniul, indicatorii și descriptorii de competență, necesari pentru a desfășura o anumită activitate asociată unui sau mai multor locuri de muncă, dintr-o grupă de bază, conform Clasificatorului ocupațiilor din Republica Moldova (în continuare CORM) și poate fi utilizat pentru evaluarea obiectivă a nivelului de pregătire profesională a persoanei.

II. REPERE REGLATORII ALE ACTIVITĂȚII ȘI FORMĂRII PROFESIONALE

7. Activitatea profesională și procesul de instruire/formare profesională în scopul atribuirii unei calificări are la bază următoarele documente normative:

- a) CORM și fișa postului;
- b) profilul ocupational și/sau standardul ocupational;
- c) standardul de competență profesională;
- d) Nomenclatorul domeniilor de formare profesională - standardul de calificare.

8. Integrarea socioprofesională a cetățenilor în condițiile globalizării se asigură prin corelarea actelor normative naționale la documentele normative de nivel internațional și racordarea la standardele internaționale care includ:

- a) standarde de competență (ESCO), care reglementează funcționarea pieței muncii;
- b) Cadrul European al Calificărilor (EQF), care reglementează sistemul de calificări la nivel european;
- c) Standardul educațional internațional (ISCED), care reglementează sistemul educațional.

9. Corelația funcțională între standardele care reglementează piața muncii, atribuirea calificării profesionale și standardele de formare profesională (fig 1) asigură conexiunea pieței muncii cu sistemul educațional și contribuie la modernizarea procesului de formare profesională.

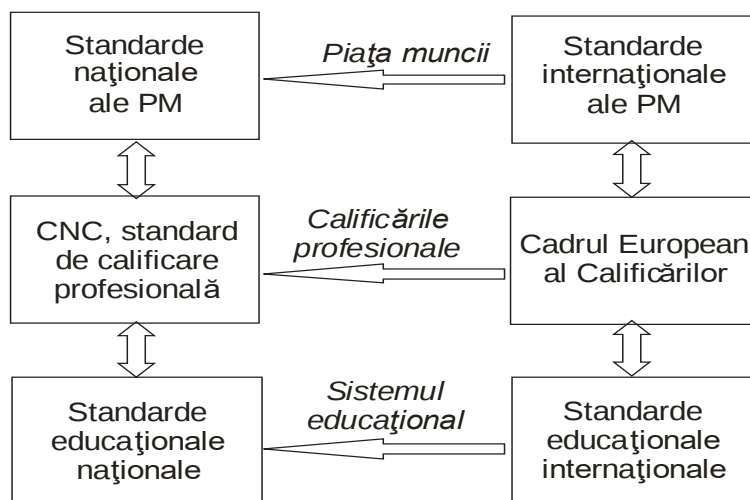

Fig. 1. Corelația și interdependența dintre standardele pieței muncii și standardele educaționale

Secțiunea 2.1. Fișa postului

10. Fișa postului este documentul primar, care prezintă competențele necesare exercitării funcției/ocupăției profesionale, are un caracter adaptat cerințelor unui angajator concret și reflectă specificul funcționării unei entități economice concrete. Fișa postului conține atât competențe caracteristice activității profesionale concrete, cât și competențe specifice activității entității respective.

11. Fișa postului, de obicei, cuprinde:

- a) denumirea postului;
- b) cerințele necesare ocupării postului (referire la nivelul de studii ale angajatului);
- c) responsabilitățile și sarcinile specifice atribuite angajatului;
- d) indicatorii de performanță;
- e) nivelul de calificare;
- f) aptitudini generale și/sau specifice;
- g) condițiile specifice de lucru;
- h) cerințe specifice (fizice, emoționale, după caz).

12. Fișa postului este cadrul normativ de stabilire a cerințelor și competențelor necesare pentru exercitarea unei activități profesionale tipice și constituie sursa primară de formulare a competențelor profesionale și a rezultatelor învățării.

13. Diversitatea fișei postului pentru o anumită funcție/ocupație profesională, depinde de:

a) posibilitățile de angajare în postul respectiv (numărul întreprinderilor de profil, specificul activității);

b) nivelul calificării profesionale (ocupațiile care necesită un nivel mai înalt de calificare, solicită, din partea angajatului, implicare mai diversificată).

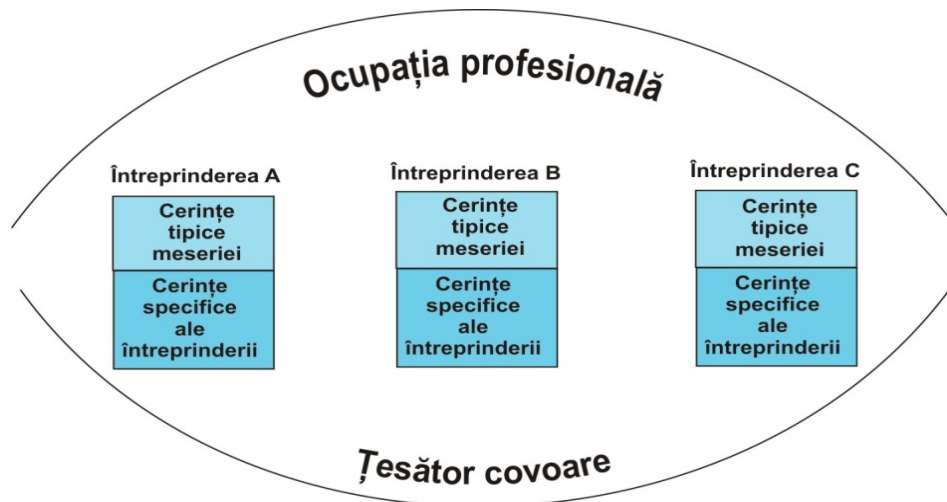

Fig.2. Fișa postului pentru ocupații ce necesită nivelul 3 CNCRM

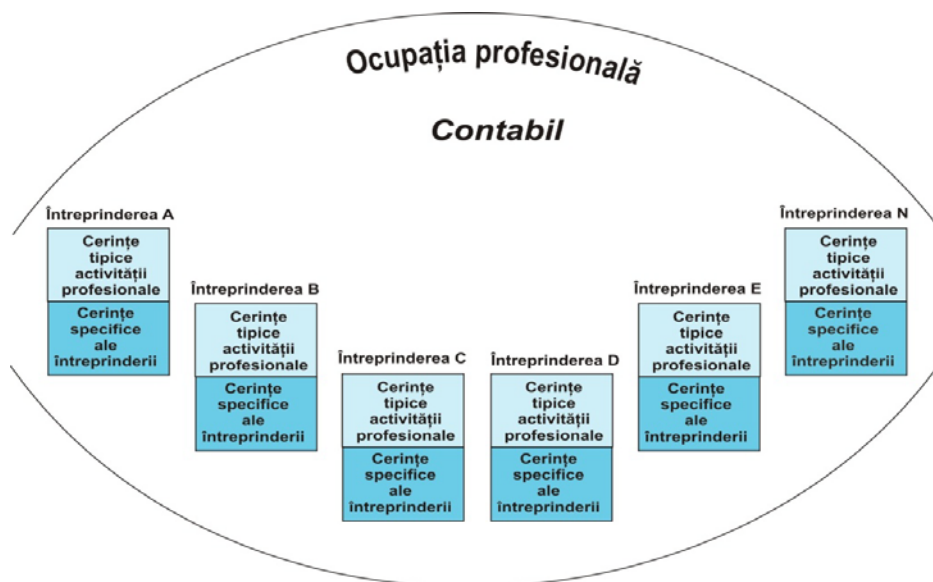

Fig.3. Fișa postului pentru ocupații ce necesită nivelul 6 CNCRM

14. Procesul de elaborare a standardului de competență profesională, pentru activități ce necesită nivelul de calificare 6-8 CNCRM, sau profilului/standardului ocupațional, elaborat pentru activități profesionale ce necesită nivelul de calificare 3-5 CNCRM are la bază, inclusiv, analiza fișelor de post pentru ocupația respectivă.

Secțiunea 2.2. Profilul și standardul ocupațional

15. Profilul ocupațional este descrierea unei meserii/profesii/specialității/ocupații, ce include atribuții funcționale și sarcini de muncă, precum și cunoștințe, capacități/deprinderi practice, calități profesionale, utilaje, instrumente și materiale de lucru necesare pentru a realiza cu succes activități specifice ocupației.

16. Profilul ocupațional, se elaborează pentru nivelurile 3-5 CNCRM și reprezintă un instrument de informare destinat angajatorilor, beneficiarilor activității de ghidare și consiliere privind cariera și cuprinde:

- a) descrierea meseriei/profesiei/specialității și enumerarea activităților profesionale realizate;
- b) atribuțiile, în ordinea desfășurării acestora;
- c) sarcinile de lucru pentru fiecare atribuție, aranjate în ordinea logică în care se succedă acestea;
- d) lista de calități profesionale, cunoștințe, inclusiv necesități de formare profesională continuă și capacități profesionale necesare pentru exercitarea meseriei/profesiei/specialității;
- e) lista de utilaje, instrumente de lucru și materiale,
- f) tendințe și preocupări de viitor ale domeniului de formare profesională.

17. În baza profilului ocupațional este elaborat standardul ocupațional – document normativ, care reglementează activitatea profesională, descrie atribuțiile și sarcinile profesionale specifice unei meserii/profesii/specialității/ocupații dintr-un domeniu de activitate și reperele calitative asociate îndeplinirii cu succes a acestora, în concordanță cu cerințele pieței muncii (Figura 4).

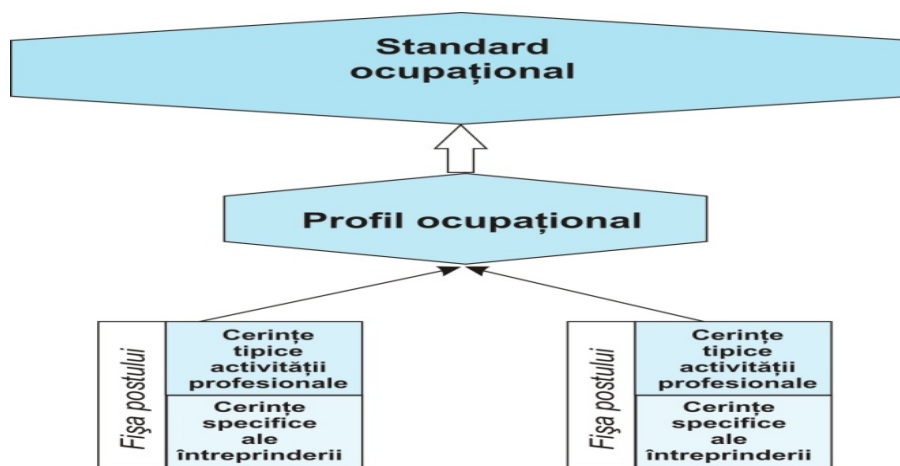

Fig. 4. Modalitatea de elaborare a profilului și a standardului ocupațional

18. Standardul ocupațional se elaborează în scopul asigurării calității formării profesionale a resurselor umane, identificarea competențelor profesionale, corelarea formării profesionale inițiale și continue cu cerințele pieței muncii. Standardele ocupaționale servesc drept bază pentru reformarea sistemului de învățământ profesional tehnic din Republica Moldova, dezvoltarea Cadrului Național al Calificărilor în conformitate cu principiile Cadrului European al Calificărilor. [pct.3 modificat prin HG1091/2016, MO338-341/30.09.16 art.1182]

19. Standardul ocupațional contribuie la formarea profesională a resurselor umane și se elaborează în raport cu tendințele dezvoltării socioeconomice a statului pe termen mediu și lung,

cerințele pieței muncii, experiența avansată implementată în sectoarele/activitățile economiei naționale, tehnologiile, materiile prime și utilajele aplicate.

20. Standardul ocupațional reflectă valorile profesionale autentice specifice meseriei/profesiei/specialității și se formulează în mod comprehensiv, clar și transparent, pentru a fi înțelese de către orice persoană (muncitor, specialist de calificare medie, inginer, personal de deservire, funcționar public, cadru didactic, elev/student etc.), cu respectarea egalității de gen, vârstă, origine etnică, cultură, mediu de reședință etc. [pct.5 modificat prin HG1091/2016, MO338-341/30.09.16 art.1182].

21. Standardul ocupațional reprezintă un set minim al nivelului de performanță pe care persoana care deține o calificare trebuie să-l demonstreze în activitatea profesională. Este nivelul minim de performanță acceptabilă.

22. Standardele ocupaționale stau la baza elaborării standardelor de calificare aferente formării profesionale a muncitorilor calificați și specialiștilor de calificare medie prin programe de formare profesională tehnică secundară (nivelul 3 CNCRM), postsecundară (nivelul 4 CNCRM) și postsecundară nonterțiară (nivelul 5 CNCRM) în funcție de cerințele pieței forței de muncă.

Secțiunea 2.3. Standardul de competență profesională

23. Standardul de competență profesională se elaborează pentru activitățile profesionale cu grad sporit de transfer al competențelor profesionale, nivel sporit de responsabilitate și autonomie în activitatea profesională care corespunde respectiv nivelurilor de calificare 6 - 8 CNCRM.

24. Standardul de competență profesională prezintă un sistem de referință important pentru evaluarea nivelului de performanță al specialistului cu studii superioare și acoperă întreaga activitate profesională într-un anumit domeniu.

25. Standardul de competență profesională se elaborează cu implicarea reprezentanților pieței muncii, în baza interviurilor cu angajatorii, inclusiv prin analiza fișei postului, din domeniul de activitate profesională pentru identificarea competențelor necesare realizării atribuțiilor profesionale.

26. Standardul de competență profesională pune accent pe achizițiile profesionale și capacitatea de autoinstruire continuă, ca premisă și rezultat al adaptării la cerințele multiple și dinamice a ocupației profesionale (Figura 5).

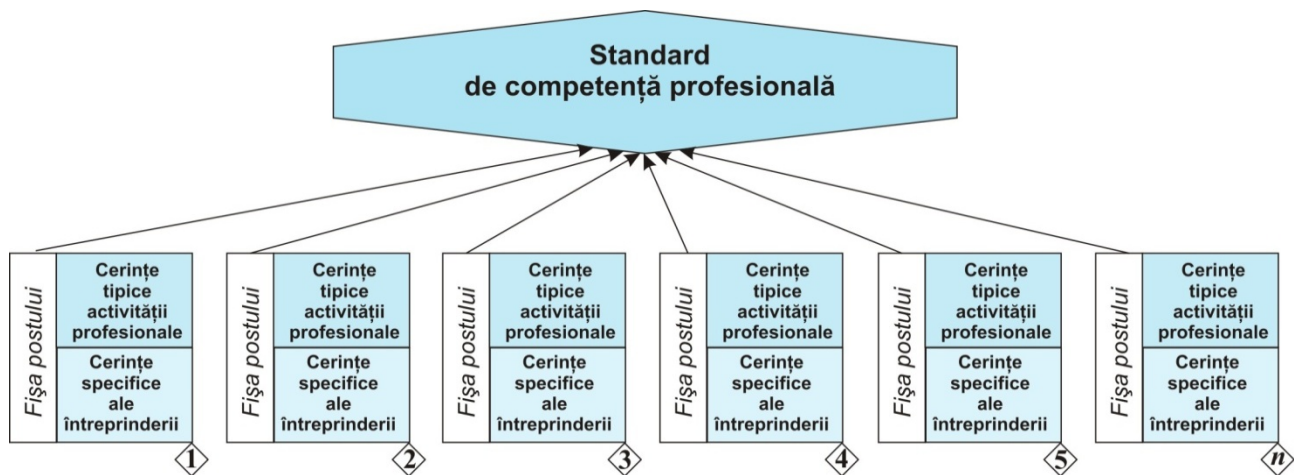

Fig. 5. Modalitatea de elaborare a standardului de competență profesională

27. Deținătorul sistemului de competențe stipulat în standardul de competență profesională, poate exercita multiple funcții și poate fi angajat pentru realizarea mai multor ocupații profesionale înrudite/conexe din același domeniu de activitate profesională. De exemplu psihopedagogul, poate îndeplini funcțiile de: psiholog școlar în învățământul preuniversitar, cadru didactic de sprijin, metodist, mediator școlar, consilier, consilier vocațional, psihopedagog.

Secțiunea 2.3. Standardul de calificare

28. Standardul de calificare reprezintă descrierea cerințelor pieței muncii (Figura 6), în termeni de rezultate ale învățării, necesare pentru a desfășura o anumită activitate asociată unuia sau mai multor locuri de muncă, dintr-o grupă de bază și constituie baza normativă pentru stabilirea sistemului de competențe-standard, care justifică și confirmă atribuirea calificării profesionale.

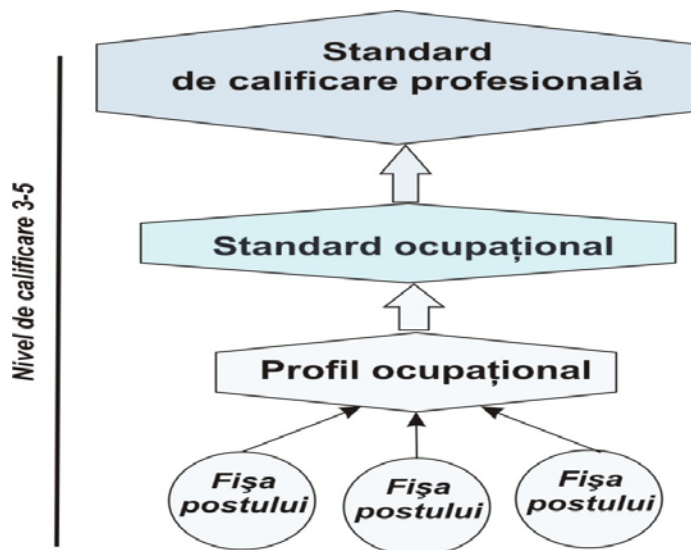

Fig. 6. Modalitatea de elaborare a standardului de calificare pentru nivelul 3-5 (CNCRM)

29. Standardul de calificare stabilește joncțiunea dintre sistemul de competențe profesionale, solicitate de către piața muncii și rezultatele învățării, asigurate de către prestatorii de servicii educaționale prin programe de formare profesională (Figura 7).

30. Standardul de calificare este elaborat în raport cu nivelul de calificare astfel încât

competențele profesionale expuse în rezultate ale învățării să fie relevante beneficiarilor serviciilor educaționale, instituțiilor de învățământ profesional de toate nivelurile și angajatorului.

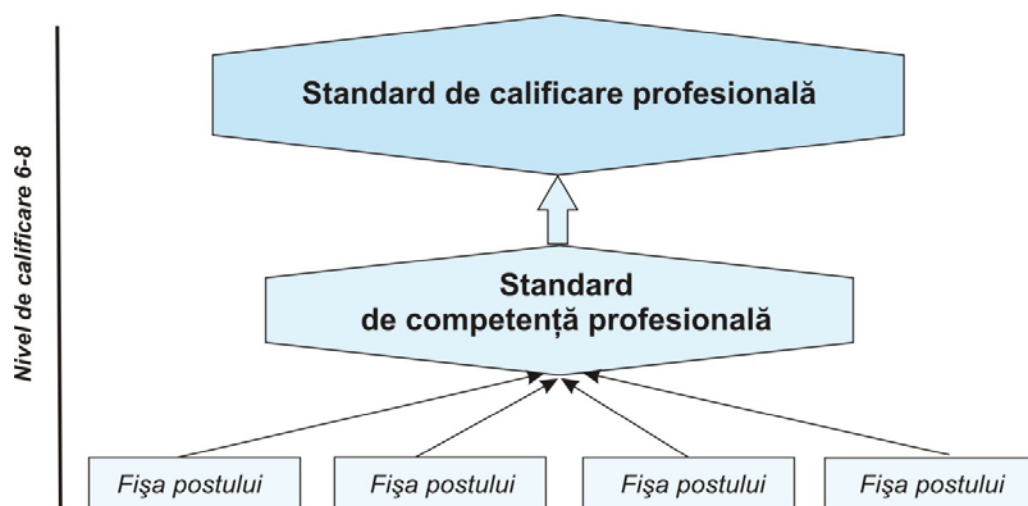

Fig. 7. Elaborarea standardului de calificare profesională pentru nivelurile 6-8 CNCRM

31. Standardele educaționale naționale sunt corelate cu standardele educaționale internaționale (ISCED), iar nivelurile de calificare, reflectate în Cadrul național al calificărilor din Republica Moldova, urmează a fi corelate cu Cadrul European al Calificărilor (EQF). Această corelație permite racordarea sistemului educațional național și a cerințelor pieței muncii din Republica Moldova, la cerințele regionale și internaționale, fapt ce asigură dezvoltarea economică a țării și valorificarea potențialului uman, în condițiile globalizării (Figura 8).

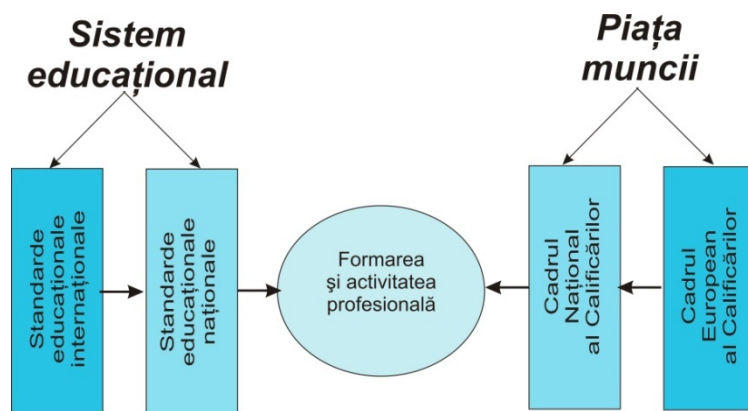

Fig. 8. Corelarea standardelor naționale cu standardele internaționale

32. Standardul de calificare reflectă relația dintre standardul nivelurilor de educație și nivelul de calificare și permite corelarea procesului de formare profesională cu cerințele pieței muncii (Figura 9).

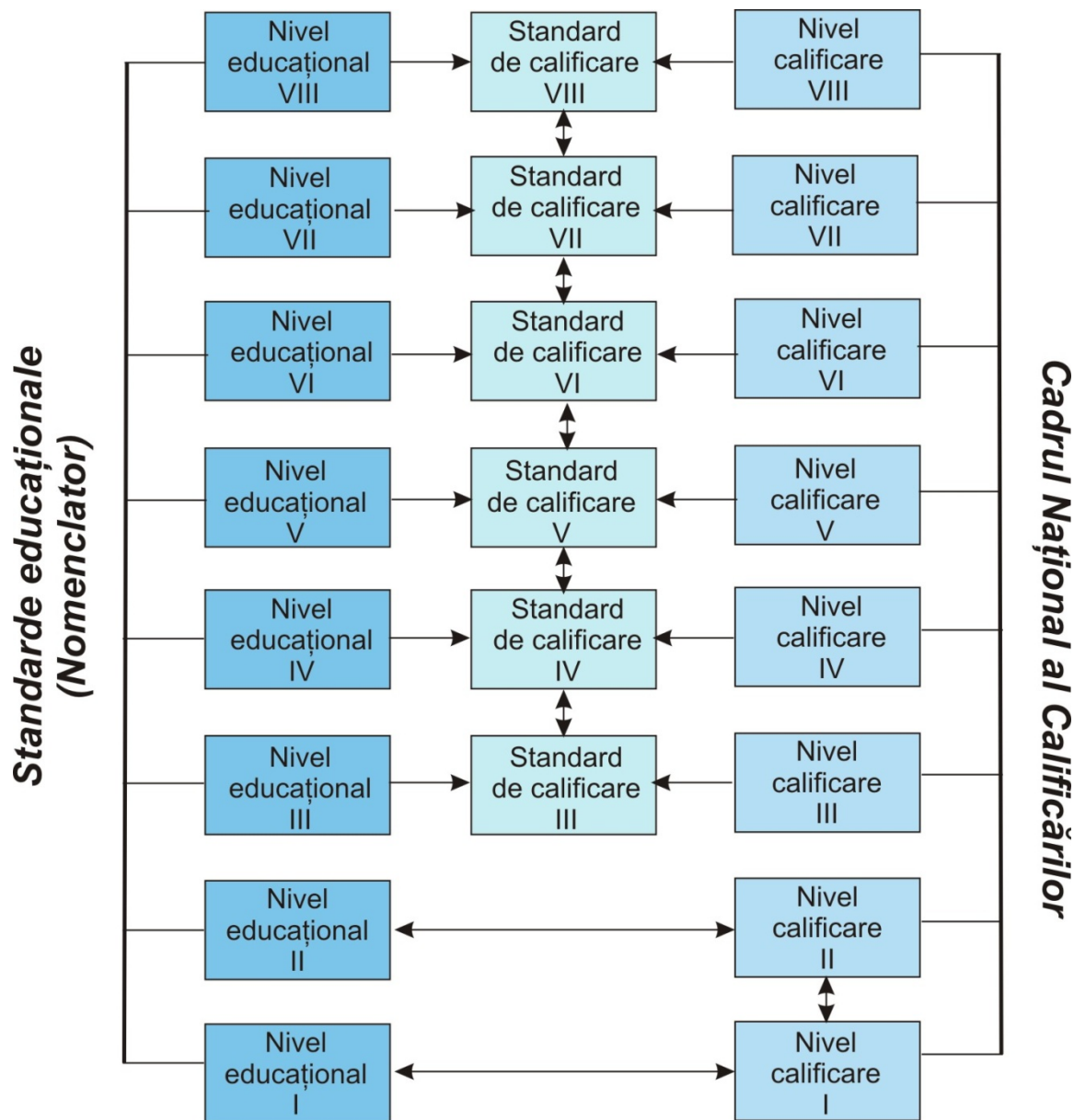

Fig. 9. Corelarea nivelului de educație cu nivelul de calificare, prin standardul de calificare

33. Standardul de calificare se actualizează periodic și realizează fuziunea funcțională dintre complexitatea relațiilor de producție și complexitatea relațiilor sociale în baza cerințelor pieței muncii.

III. MECANISMUL DE TRASPUNERE A COMPETENȚELOR PROFESIONALE DIN PROFILE/STANDARDE OCUPAȚIONALE, STANDARDE DE COMPETENȚĂ PROFESIONALĂ ÎN REZULTATE ALE ÎNVĂȚĂRII

34. Transpunerea cerințelor pieței muncii în rezultate ale învățării, se realizează în baza:

- a) sistemului de competențe profesionale, stipulate în profilul/standardul ocupațional, pentru nivelul 3 – 5 CNCRM, sau standardul de competențe profesionale, pentru nivelul 6 – 8 CNCRM;
- b) descriptorilor de nivel stipulați în CNCRM, privind profunzimea, amploarea și particularitățile rezultatelor învățării caracteristice unui nivel de calificare în corelație cu descriptorii de nivel al standardului educațional (Anexa nr. 1 la Cadrul național al calificărilor, HG 1016/2017);

c) rezultatelor progresului tehnico-științific al domeniului de referință (de ex. medicină, fizică, biologie, drept etc.).

35. Obținerea calificării profesionale prin învățământ profesional se asigură prin formarea competențelor profesionale generale și specifice, dezvoltând totodată și competențele transversale/cheie.

36. Conexiunea dintre cerințele pieței muncii, exprimate în competențe profesionale și achizițiile viitorului specialist, asigurate de către procesul de formare profesională, se realizează prin corelarea dintre competențele profesionale și rezultatele învățării (Figura 10).

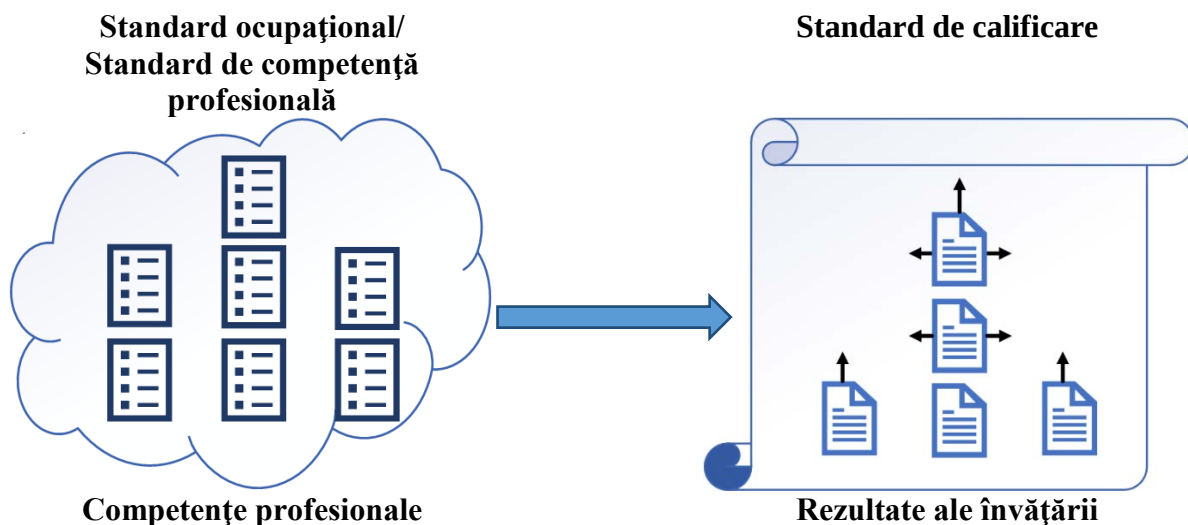

Fig.10. Corelația dintre competențele profesionale și rezultatele învățării

37. Rezultatele învățării și calitatea acestora sunt apreciate din perspectiva formării competențelor profesionale care constituie punctul de referință pentru formarea profesională.

38. Procesul de formare profesională și rezultatele învățării se corelează cu complexitatea competențelor solicitate de nivelul de calificare. Descriptorii de nivel ai calificării, determină complexitatea competențelor profesionale, iar descriptorii de nivel ai educației, determină complexitatea formării profesionale și sursele rezultatelor învățării (Figura 11).

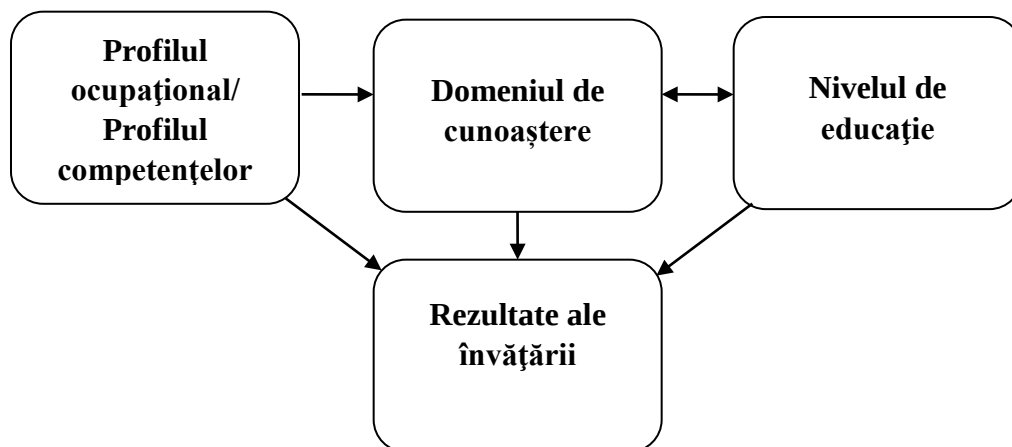

Fig. 11. Sursele rezultatelor învățării

39. Corelarea realităților pieței muncii cu procesul educațional și progresul tehnico-științific poate anticipa o cerință a pieței muncii, sau vine ca o soluție a unei dificultăți de funcționare a unui segment concret al activității profesionale.

40. Transpunerea cerințelor pieței muncii în rezultate ale învățării, parcurge câteva etape (Tab. 1).

ETAPA	DENUMIREA	ACȚIUNI DE REALIZAT
Pasul 1.	Consultarea documentelor reglatorii	Consultarea Clasificatorului ocupațiilor din Republica Moldova (CORM)
Caz A. Există Standard ocupațional/standard de competență profesională		
		Consultarea standardului ocupațional/ standardului de competență profesională
		Transpunerea competențelor în rezultate ale învățării din profilul/standardul ocupațional <i>1. Se analizează sistemul de competențe stipulat în standardul ocupațional</i> <i>2. Din competențele profesionale generale și specifice expuse în standardul ocupațional, se deduc rezultate ale învățării, măsurabile și evaluabile</i> <i>Rezultatele învățării sunt exprimate în: cunoștințe, abilități/aptitudini, responsabilitate și autonomie, ajustate la nivelul și complexitatea calificării profesionale</i>
		Transpunerea competențelor în rezultate ale învățării din standardul de competență <i>1. Se analizează sistemul de competențe stipulat în standardul de competențe profesionale.</i> <i>2. Din competențele profesionale generale expuse în standardul de competență, se deduc competențele profesionale specifice, tipice pentru calificarea în cauză din domeniul concret de activitate profesională.</i> <i>3. În baza competențelor profesionale specifice, se deduc rezultatele învățării, conform structurii stabilite prin prevederile Cadrului Național al Calificărilor: cunoștințe, abilități/aptitudini, responsabilitate și autonomie</i>
Caz B. Nu există standard ocupațional/standard de competență profesională		
		Se face analiza ocupațională prin studierea pieței muncii, pentru a identifica posibilitățile de angajare în domeniul respectiv al activității profesionale (interviuri cu angajatorii, analiza fișelor postului etc.,)
		Se face lista posibilităților de angajare corelată cu ocupațiile profesionale stipulate în CORM.

		Se elaborează profilul ocupațional pentru ocupația de nivel de calificare 3 – 5 CNCRM, conform cerințelor HG 863/2014 privind aprobarea Ghidului de elaborare a standardelor ocupaționale, sau se elaborează standardul de competență, pentru calificări de nivel 6-8 CNCRM
		În baza profilului/standardului ocupațional, sau standardului de competență profesională sunt deduse rezultatele învățării
Pasul 2.	Analiza descriptorilor de nivel	1. Analiza Descriptorilor de definire a nivelurilor Cadrului național al calificărilor din Republica Moldova (Anexa nr.1 la Cadrul național al calificărilor, HG 1016/2017). 2. Analiza corelativă a cerințelor pieței muncii cu prevederile descriptorilor de nivel al calificării și descriptorii nivelului de educație prin corelarea nivelului de complexitate a competenței profesionale cu complexitatea nivelului de calificare.
Pasul 3.	Deducerea rezultatelor învățării	1. Analiza atribuțiilor și sarcinilor de lucru din profilul ocupațional 2. Analiza fiecărei competențe din standardul ocupațional 3. Deducerea suportului cognitiv și a suportului aptitudinal.
Pasul 4.	Formularea rezultatelor învățării	1. Pentru nivelul 3 CNCRM, care exprimă pregătirea pentru activitatea profesională prin acțiuni de execuție (sudarea, prepararea, pregătirea etc), formularea rezultatelor învățării se face prin corelare directă cu descriptorii nivelului de calificare. 2. Pentru nivelul 6 CNCRM, care indică asupra pregătirii profesionale cu grad sporit de responsabilitate și autonomie, rezultatele învățării vor exprima activități precum: proiectarea, coordonarea, monitorizarea, evaluarea etc.

Tabelul 1. Transpunerea cerințelor pieței muncii în rezultate ale învățării

PASUL 1. Consultarea documentelor reglatorii

1.1.Consultarea Clasificatorului ocupațiilor din Republica Moldova

41. CORM este documentul normativ - reglator al ocupațiilor de pe piața muncii a Republicii Moldova care stabilește cadrul legal al activității profesionale, legiferează activitățile profesionale din Republica Moldova. Angajatorul și angajatul pot stabili raporturi de muncă, doar privind ocupațiile stipulate în CORM.

42. CORM se aplică în toate domeniile de activitate economică și socială, la completarea documentelor oficiale ori de câte ori se cere indicarea ocupației și este obligatoriu pentru toate autoritățile administrației publice centrale și locale, unități bugetare, întreprinderi, instituții, organizații patronale, sindicale, profesionale și politice, fundații, asociații, care își desfășoară activitatea pe teritoriul Republicii Moldova, indiferent de tipul de proprietate și forma de organizare juridică.

43. CORM stabilește denumirile ocupațiilor (profesiilor și funcțiilor) practicate de populația activă a Republicii Moldova și clasificarea lor pe grupe în funcție de nivelul de omogenitate al activității desfășurate. Fișa postului este elaborată doar în corespundere cu ocupația stabilită în CORM.

1.2. Consultarea standardului ocupațional/standardului de competență profesională

Caz A. Există Standard ocupațional/standard de competență profesională

1.3 Transpunerea competențelor în rezultate ale învățării din profilul/standardul ocupațional

44. Standardul/profilul ocupațional pentru diverse meserii expune cerințele față de o ocupație concretă și stipulează sistemul de competențe de care trebuie să dea dovadă angajatul pentru a realiza o ocupație, sau ocupații înrudite.

45. Pentru nivelul 3 - 5 CNCRM competențele profesionale generale stipulate în standardul ocupațional se referă, în principal, la:

a) respectarea cadrului legal și normativ reglator de referință în procesul de realizare a atribuțiilor profesionale;

b) asigurarea calității proceselor și produselor specifice domeniului;

c) întocmirea documentelor specifice domeniului ocupațional;

d) comunicarea eficientă la locul de muncă în raport cu clienții, colegii și administrația.

46. Competențele profesionale specifice se referă la modul de realizare a activităților profesionale specifice.

47. Rezultatele învățării se formulează în baza analizei competențelor stipulate în standardul ocupațional, care reflectă cerințele unei activități profesionale concrete și prezintă direct rezultatele învățării (Figura 6).

48. Sistemul de competențe, stipulate în standardul/profilul ocupațional, indică asupra posibilităților de efectuare a unor activități profesionale, cât și sarcinile de lucru și indicatorii de performanță, în baza cărora pot fi stabilite abilitățile/aptitudinile necesare și cunoștințele de care este nevoie pentru formarea acestora.

49. Rezultatele învățării (cunoștințele, aptitudinile, nivelul de responsabilitate și autonomie) necesare pentru formarea competențelor profesionale se deduc din sarcinile de lucru expuse în profilul/standardul ocupațional.

50. Este necesară o abordare funcțională a standardului ocupațional, ținând cont de anumite aspecte ale formării profesionale:

a) Caz A. Nu toate competențele profesionale, stipulate în standardul ocupațional, vor fi formate în procesul pregătirii profesionale, deci nu vom putea deduce rezultate ale învățării din toate competențele profesionale.

b) Caz B. Pregătirea profesională nu va asigura formarea unor competențe în totalitatea manifestării cerute la locul de muncă (o competență profesională va fi rezultatul formării profesionale inițiale +

formarea profesională continuă, la locul de muncă/acumularea de experiență). În acest caz, din competența profesională vom deduce doar anumite rezultatele ale învățării, sau rezultatele învățării vor fi deduse și vor acoperi, doar o parte a sarcinilor exercitate în cadrul unei competențe profesionale.

c) Caz C. Toate competențele profesionale vor fi formate în totalitate în cadrul pregătirii profesionale inițiale, acceptând ulterior dezvoltarea lor în dependență de evoluția domeniului de activitate profesională.

51. Deducem că rezultatele învățării nu vor depăși ca volum și profunzime comportamentul profesional exprimat prin competența profesională, stipulată în standardul ocupațional, dar în dependență de specificul formării în anumite domenii și exercitării unor anumite meserii, pot exprima un volum și o complexitate mai mică a cunoștințelor și abilităților, în raport cu prevederile standardului ocupațional.

1.4 Transpunerea competențelor în rezultate ale învățării din standardul de competență

52. Competențele stipulate în standardul de competență profesională au un nivel mai înalt de transfer și permit deținătorului să realizeze mai multe funcții/ocupații într-un domeniu de activitate profesională.

53. Competențele transversale se formulează în baza standardului de competență, reieșind din autonomia și responsabilitatea; interacțiunea socială; dezvoltarea personală și profesională de care trebuie să dea dovadă viitorul specialist, în raport cu nivelul de calificare.

54. Competențele profesionale generale sunt proprii unui grup de profesii înrudite în cadrul unui domeniu ocupațional (de ex. economie, medicină, educație), iar raportarea competențelor generale la o profesie, specialitate concretă, se efectuează prin formularea competențelor profesionale specifice.

55. Pentru elaborarea rezultatelor învățării pentru nivelul de calificare 6 - 8 CNCRM, se parcurg următorii pași:

1. Se analizează sistemul de competențe stipulat în standardul de competențe profesionale.

De exemplu, *Standarde de competență profesională ale cadrelor didactice din învățământul general*, trasează competențe tipice unui domeniu larg de activitate profesională, valabile pentru activitatea diverselor categorii de cadre didactice (educație timpurie, învățământ primar profesori la disciplină, etc.). Acest sistem de competențe sunt o referință pentru mai multe standarde de calificare (de ex. Pedagogie în învățământ primar, Pedagogie preșcolară, Psihopedagogie specială etc).

2. Din competențe profesionale generale expuse în standardul de competență, sunt deduse competențele profesionale specifice, tipice pentru calificarea în cauză din domeniul concret de activitate profesională (de ex. competențe specifice pentru profesorii la diverse discipline școlare, sau competențe specifice pentru învățătorii claselor primare).

3. În baza competențelor profesionale specifice, sunt deduse rezultatele învățării, conform structurii stabilite prin prevederile Cadrului național al calificărilor: cunoștințe, abilități/aptitudini, responsabilitate și autonomie.

56. În cazul când lipsesc standardele/profilele ocupaționale sau standardele de competență, la elaborarea standardului de calificare se parcurg următoarele etape:

1. Se face analiza ocupațională prin studierea pieței muncii, pentru a identifica posibilitățile de angajare în domeniul respectiv al activității profesionale, aplicând diferite instrumente/metode, așa ca:

- a) colaborarea cu reprezentanții mediului economic;
- b) observarea directă și vizitele pe teren;
- c) studierea fișelor de post;
- d) interviurile individuale/ chestionarea;
- e) organizarea atelierelor de lucru/reuniunilor experților/conferințe;
- h) analiza standardelor existente, inclusiv a celor utilizate în alte țări;
- i) alte metode relevante domeniului.

2. Se face lista posibilităților de angajare corelată cu ocupațiile profesionale stipulate în CORM.

3. Se elaborează profilul ocupațional pentru o ocupația de nivel de calificare 3 – 5 CNCRM, conform cerințelor HG nr. 863/2014 privind aprobarea Metodologiei de elaborare a standardelor ocupaționale, sau se elaborează standardul de competență, pentru calificări de nivel 6-8 CNCRM.

4. În baza profilului/standardului ocupațional, sau standardului de competență profesională sunt deduse rezultatele învățării.

PASUL 2. Analiza descriptorilor de nivel

57. Stabilirea corespunderii complexității competenței profesionale stipulate în standardul ocupațional, sau în standardul de competență, cu complexitatea nivelului de calificare se face în baza prevederilor HG nr. 1016/2017 Cu privire la aprobarea Cadrului național al calificărilor din Republica Moldova.

58. Constatarea și perceperea diferenței complexității de nivel, sub aspect cognitiv (cunoștințe), practic (abilități/aptitudini), atitudinal-valoric (responsabilitate și autonomie) se face în urma analizei Descriptorilor de definire a nivelurilor Cadrului național al calificărilor din Republica Moldova (Anexa nr. 1 la Cadrul național al calificărilor, HG nr. 1016/2017).

59. Pentru corelarea corectă a nivelului de complexitate a competenței profesionale cu complexitatea nivelului de calificare, se analizează corelativ, cerințele pieței muncii, cu prevederile descriptorilor de nivel al calificării și descriptorii nivelului de educație (Anexa 1).

PASUL 3. Deducerea rezultatelor învățării

60. Modalitatea de deducere a rezultatelor învățării din sistemul de competențe depinde de nivelul de calificare.

61. Pentru nivelurile de calificare (2-3 CNCRM) se realizează corelarea directă între competențele din standardul ocupațional și rezultatele învățării (Anexa 2).

62. Corelația directă este asigurată de descrierea activităților profesionale, reflectate concret în profilul/standardul ocupațional (fără să ofere prea multă diversitate) prin stipularea strictă și directă a sarcinilor de lucru (fapt determinat de particularitățile nivelului de calificare, exprimate prin descriptori de nivel: concretețe în activități, responsabilitate și autonomie restrânsă).

63. Deducerea rezultatelor învățării parcurge următorii pași:

- a) analiza atribuțiilor și sarcinilor de lucru din profilul ocupațional;
- b) analiza fiecărei competențe din standardul ocupațional;
- c) deducerea suportului cognitiv și a suportului aptitudinal.

64. Deducerea rezultatelor învățării pentru calificările de nivel 6 - 8 CNCRM, presupun o deducere bazată pe dezvoltarea prevederilor competențelor profesionale, stipulate în standardul de competență profesională și adaptarea acestora la activități profesionale specifice (Anexa 3)

65. Procesul de deducere a rezultatelor învățării în aspect cognitiv și aptitudinal (nivel de responsabilitate și autonomie) este influențat de nivelul de calificare:

- a) pentru niveluri de calificare (3 CNCRM) se analizează aspectul practic, aspectul cognitiv asigură înțelegerea proceselor practice și este achiziționat preponderent prin activitatea practică;
- b) pentru nivelurile de calificare (6-8 CNCRM), se pune accent pe aspectul cognitiv care stă la baza formării și dezvoltării ulterioare a aspectului practic.

PASUL 4. Formularea rezultatelor învățării

66. Competențele sunt formulate în termeni de cerințe asociate unei singure profesii, care permit angajarea în câmpul muncii.

67. Procesul de transpunere a competențelor în rezultate ale învățării se corelează complex cu activitatea profesională, prin:

- a) indicarea acțiunii profesionale, utilizând un verb de acțiune;
- b) specificarea condițiilor de realizare a acțiunii profesionale, indicând contextul în care trebuie demonstrată acțiunea
- c) stabilirea performanțelor activității profesionale prin rezultate vizibile/demonstrabile.

68. Acțiunea profesională, de regulă, este exprimată printr-un verb de acțiune, care reflectă un grad relativ sporit de complexitate. Ex. **pregătirea** suprafețelor (pentru tencuire); **sudarea** suprafețelor; **proiectarea** activității; **soluționarea** situațiilor etc.

69. Formularea rezultatelor învățării se face prin corelare cu descriptorii nivelului de calificare: pentru nivelul 3 CNCRM care exprimă pregătirea pentru activitatea profesională rezultatele învățării exprimă acțiuni de execuție (sudarea, prepararea, pregătirea etc.).

70. Cu cât este mai înalt nivelul de calificare, crește nivelul responsabilității și autonomiei profesionale, iar rezultatele învățării exprimă acțiuni de complexitate majoră (proiectarea, evaluarea, pronosticarea, soluționarea etc.)

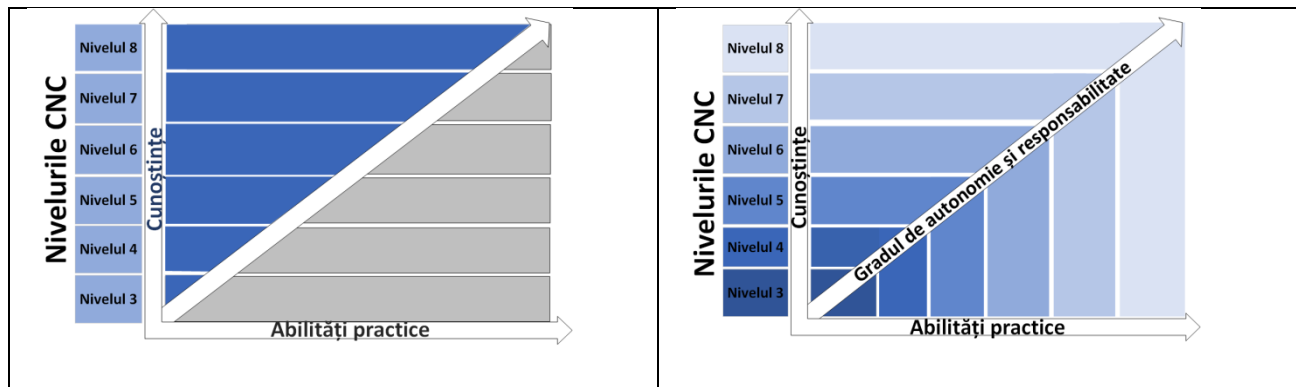

Figura 12. Corespondența dintre nivelul CNCRM și deducerea rezultatelor învățării

71. Componenta cognitivă a rezultatelor învățării, este reflectată prin prezentarea teoriilor, abordărilor conceptuale, noțiunilor, caracteristicilor unor procese de producție, sau a materiei prime/utiliajelor.

72. Volumul și complexitatea aspectului cognitiv depinde de nivelul de calificare și specificul domeniului de activitate profesională.

73. Dimensiunea aptitudinală, este prezentată prin prisma unor activități practice, care constituie esența acțional-practică a rezultatelor învățării.

74. În scrierea rezultatelor învățării se recomandă abordarea taxonomică a lui Bloom. În formularea abilităților sunt utilizate: a) verbe de acțiune, b) obiectul acțiunii, c) rezultatul (Anexa 4).

75. Exemple de structură de bază a rezultateilor învățării, conform recomandărilor CEDEFOP 2017 sunt prezentate în (Anexa 5).

III. DISPOZIȚII FINALE

76. În procesul de transpunere a competențelor profesionale în rezultate ale învățării la elaborarea standardelor de calificare poate fi utilizată experiența altor state, inclusiv competențele profesionale specificate în standardele internaționale din domeniu.

77. Ghidul intră în vigoare la data aprobării de către Ministrul Educației, Culturii și Cercetării și va fi actualizat/ revizuit cel puțin o dată la cinci ani.

CORELAREA CERINTELOR PIEȚEI MUNCII, STIPULATE ÎN STANDARDUL INTERNAȚIONAL ISCO, CU DESCRIPTORII DE NIVEL AL CALIFICĂRII

ȘI DESCRIPTORII NIVELULUI- STANDARD DE EDUCAȚIE (ISCED)

ISCO/ESCO Standard Internațional al Clasificatorului Ocupațiilor	RECOMANDAREA CONSILIULUI din 22 mai 2017 privind Cadrul european al calificărilor pentru învățarea pe tot parcursul vieții și de abrogare a Recomandării Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind stabilirea Cadrului european al calificărilor pentru învățarea de-a lungul vieții	ISCED Clasificatorul Internațional al Standardelor în Educație
Ocupațiile care necesită aptitudini de nivel I de îndemânare/complexitate, implică de obicei, efectuarea unor sarcini fizice sau manuale simple și de rutină, care solicită forță fizică și/sau rezistență. Acestea pot necesita utilizarea unor scule manuale, sau echipamente electrice simple. Pentru unele locuri de muncă pot fi necesare abilități de bază numerice și de alfabetizare, fapt ce ar necesita finalizarea nivelului I de educație. În unele cazuri, poate fi necesară o perioadă scurtă de pregătire la locul de muncă.	Nivel calificare 1 -cunoștințe generale de bază; -abilități de aplicare a cunoștințelor generale de bază necesare pentru efectuarea unei game limitate de sarcini cognitive sau practice simple; -abilități de înțelegere și comunicare cu privire la aspectele legate de realizarea unor sarcini simple; -activități de muncă în conformitate cu instrucțiunile determinate într-un context structurat (familiar); - responsabilitatea de a desfășura activități în conformitate cu instrucțiunile explicate în termeni simpli	Programele de nivelul 1 educațional, sunt , de obicei programe de învățământ elementar, axate pe însușirea scris- cititului și calcului aritmetic. Acest nivel educațional, pune bazele pentru instruirea în nivelurile ulterioare. Instruirea profesională de nivel 1, este orientată spre o specializare minimală, dacă domeniul de activitate profesională solicită o astfel de pregătire.
Ocupațiile care necesită aptitudini de nivel II de complexitate implică, de obicei, îndeplinirea unor sarcini, cum ar fi mașini de operare și echipamente electronice; conducerea vehiculelor; întreținerea și repararea echipamentelor electrice și mecanice; și manipularea, ordonarea și stocarea informațiilor. Pentru aproape toate ocupațiile care necesită nivelul II de complexitate a competențelor, este esențială abilitatea de a	Nivel calificare 2 - cunoștințe generale de bază; - cunoștințe factice într-un domeniu de muncă sau de studiu - abilități de îndeplinire a sarcinilor de rutină conform procedurilor predefinite și rezolvarea problemelor aferente; - abilități de comunicare eficientă în probleme legate de sarcini; -abilități de evaluare dacă sarcina încredințată a fost finalizată - muncă sub supraveghere cu un anumit grad de independență pentru sarcinile bine definite; - responsabilitatea de a verifica calitatea lucrărilor	Programele de nivelul 2, pun bazele învățării pe parcursul întregii vieți și oferă posibilitatea extinderii posibilităților de instruire în diverse domenii. Învățământul profesional-tehnic, poate propune unele programe pentru obținerea calificării de nivel 2.

citi informații, cum ar fi instrucțiunile de siguranță, de a face înregistrări scrise ale lucrărilor și de a efectua cu exactitate calcule aritmetice simple. Multe ocupații necesită abilități relativ avansate de alfabetizare și numerație și bune abilități de comunicare interpersonală, precum și un nivel ridicat de dexteritate manuală. În unele meserii, aceste abilități sunt necesare pentru o mare parte a activității profesionale. Cunoștințele și abilitățile necesare sunt obținute, în general, prin finalizarea primei etape a învățământului secundar (nivel educațional II). Unele ocupații necesită finalizarea celei de-a doua etape a învățământului secundar (nivel educațional III), care poate include o componentă semnificativă a educației profesionale de specialitate și a formării la locul de muncă. Unele ocupații necesită finalizarea învățământului profesional tehnic post-secundar (nivel educațional IV). În unele cazuri, experiența și pregătirea la locul de muncă pot înlocui educația formală.	efectuate Nivel calificare 3 -cunoștințe teoretice și faptice de bază aferente unei profesii sau unui domeniu de studiu; - înțelegerea procedurilor, principiilor și a conceptelor generale legate de sarcini profesionale - abilități cognitive și practice pentru îndeplinirea sarcinilor tipice atribuite într-o varietate de condiții; - abilități de rezolvare a problemelor legate de sarcini prin selectarea și aplicarea unor metode, instrumente, materiale și informații adecvate; - abilități de comunicare în mod eficient și interpretare a datelor pentru efectuarea sarcinilor într-un anumit domeniu de muncă sau de studiu - asumarea întregii responsabilități pentru realizarea sarcinilor atribuite într-un domeniu de muncă sau de studiu; adaptarea propriului comportament la circumstanțe de rezolvare a problemelor	Programele nivelului 3, se consideră etapa finală a învățământului de nivel secundar și oferă pregătire profesional-tehnică.
Ocupațiile care necesită aptitudini de nivelul III de complexitate/îndemânare implică, de obicei, îndeplinirea unor sarcini tehnice și practice complexe care necesită un volum extins de cunoștințe faptice, tehnice și procedurale într-un domeniu de specialitate. Exemple de sarcini specifice îndeplinite includ: asigurarea respectării normelor de sănătate, securitate și conexe; pregătirea estimărilor detaliate ale cantităților și costurilor materialelor și forței de muncă necesare pentru proiecte specifice; coordonarea,	Nivel calificare 4 -cunoștințe faptice și teoretice vaste într-un domeniu de muncă sau de studiu; - cunoștințe specializate suficiente pentru a oferi îndrumare altora și a gestiona executarea cu succes a acestor sarcini - abilități cognitive și practice pentru realizarea sarcinilor complexe, luând în considerare variabile conjuncturale; - abilități de generare a soluțiilor la probleme specifice într-un domeniu de muncă sau de studiu; - abilități de analiză și comunicare în mod eficient a informației teoretice și practice într-un anumit domeniu de muncă sau de studiu - autogestionarea în condiții de muncă sau de studiu care sînt de obicei previzibile; competențe de supraveghere și	Programele nivelului 4 se consideră ultimul nivel al învățământului preuniversitar. Oferă o experiență amplă de învățare, o pregătire amplă pentru ieșirea pe piața muncii, precum și acces spre învățământul superior

supravegherea, controlul și programarea activităților altor lucrători; și îndeplinirea funcțiilor tehnice în sprijinul profesioniștilor. Ocupațiile la acest nivel de abilități necesită, în general, un nivel ridicat de alfabetizare și numerație și abilități de comunicare interpersonală bine dezvoltate. Aceste abilități pot include capacitatea de a înțelege material scris complex, de a pregăti rapoarte factuale și de a comunica verbal în circumstanțe dificile. Cunoștințele și abilitățile necesare pentru competențe performanțele sunt obținute, de obicei, ca rezultat al studiului la o instituție de învățământ superior pentru o perioadă de 1-3 ani după finalizarea învățământului secundar. În unele cazuri, o experiență de muncă relevantă vastă și o pregătire îndelungată la locul de muncă pot înlocui educația formală.	Nivel calificare 5 - cunoștințe factice și teoretice vaste într-un domeniu de muncă sau de studiu; - cunoștințe specializate suficiente pentru a oferi îndrumare altora și a gestiona executarea cu succes a acestor sarcini - largi abilități cognitive și practice necesare pentru generarea soluțiilor adecvate la probleme abstracte; - abilități de identificare, analiză și folosire a informației pentru formularea răspunsurilor la probleme abstracte, dar bine definite; - comunicare eficientă cu colegii, autoritățile de supraveghere și clienții în probleme profesionale într-un domeniu de muncă sau de studiu - realizarea independentă a managementului proiectelor, activităților (executate în echipă) care necesită experiență de rezolvare a problemelor ce implică mai mulți factori, unii din care interacționează și duc la rezultate imprevizibile; - capacități de învățare și studiu continuu cu un anumit grad de independență; capacitatea de a evalua și de a identifica nevoile de învățare proprii și ale membrilor echipei, de a consolida performanțele acesteia	Programele nivelului 5, care de obicei sunt programe ale ciclului scurt al învățământului superior, sunt orientate spre oferirea unor cunoștințe profesionale și formarea unor abilități profesionale. De obicei, instruirea în cadrul acestor programe se axează preponderent pe practică și oferă absolvenților ieșire pe piața muncii. De asemenea aceste programe asigură accesul în învățământul superior.
Ocupațiile care necesită aptitudini de nivel IV de îndemânare/complexitate implică, de obicei, îndeplinirea sarcinilor care necesită rezolvarea complexă a problemelor, luarea deciziilor și creativitate bazată pe un volum extins de cunoștințe teoretice și factice într-un domeniu specializat. Sarcinile îndeplinite de obicei includ analiza și cercetarea pentru extinderea cunoștințelor umane într-un anumit domeniu, diagnosticarea și tratamentul bolii, oferirea de cunoștințe altora și proiectarea structurilor sau utilajelor și a proceselor pentru construcție și producție. Ocupațiile la acest nivel de abilități necesită, în general, niveluri extinse de alfabetizare și	Nivel de calificare 6 - cunoașterea și înțelegerea conceptelor, teoriilor și metodelor de bază ale domeniului și ale ariei de specializare, utilizarea lor adecvată în comunicarea profesională; - utilizarea cunoștințelor de bază pentru explicarea și interpretarea unor variate tipuri de concepte, situații, procese, proiecte - utilizarea principiilor și metodelor de bază pentru rezolvarea problemelor (situațiilor) bine definite, tipice domeniului; - utilizarea adecvată a criteriilor și metodelor standard de evaluare a calității și a limitelor de aplicare a unor procese, proiecte, programe, metode și teorii; - elaborarea proiectelor profesionale utilizând unele principii și metode bine cunoscute în domeniu - executarea responsabilă a sarcinilor profesionale în condiții de autonomie; - executarea rolurilor și activităților specifice muncii în echipă și distribuirea sarcinilor între membri pe niveluri subordonate; conștientizarea nevoii de formare continuă, utilizare eficientă a resurselor și tehnicilor de	Programele de nivel 6, bachelor/licență, deseori au scopul de a oferi beneficiarilor un nivel intermediar/mediu de cunoștințe academice/teoretice, sau cunoștințe și abilități profesionale. Programele de acest nivel, de regulă au o bază teoretică, dar pot include și elemente practice de pregătire profesională, care se caracterizează printr-un nivel ridicat al componentei cercetării în activitatea practică, în baza cărora absolventului i se atribuie titlul de nivel I, licențiat în...

numerație, uneori la un nivel foarte ridicat și excelente abilități de comunicare interpersonală. Aceste abilități includ, de obicei, capacitatea de a înțelege material scris complex și de a comunica idei complexe în mass-media, cum ar fi cărți, imagini, spectacole, rapoarte și prezentări orale. Cunoștințele și abilitățile necesare pentru competențe performante sunt obținute, de regulă, ca rezultat al studiului la o instituție de învățământ superior pentru o perioadă de 3-6 ani care conduce la acordarea unui prim grad sau o calificare superioară (ISCED - Nivel V sau mai mare). În unele cazuri, experiență vastă și formare profesională pot substitui educației formale sau pot fi necesare în plus față de educația formală. În multe cazuri, calificările formale adecvate sunt o cerință esențială pentru intrarea în ocupație.	învățare pentru dezvoltarea personală și profesională - cunoașterea și înțelegerea conceptelor, teoriilor și metodelor de bază ale domeniului și ale ariei de specializare, utilizarea lor adecvată în comunicarea profesională; - utilizarea cunoștințelor de bază pentru explicarea și interpretarea unor variate tipuri de concepte, situații, procese, proiecte - utilizarea principiilor și metodelor de bază pentru rezolvarea problemelor (situațiilor) bine definite, tipice domeniului; - utilizarea adecvată a criteriilor și metodelor standard de evaluare a calității și a limitelor de aplicare a unor procese, proiecte, programe, metode și teorii; - elaborarea proiectelor profesionale utilizând unele principii și metode bine cunoscute în domeniu - executarea responsabilă a sarcinilor profesionale în condiții de autonomie; - executarea rolurilor și activităților specifice muncii în echipă și distribuirea sarcinilor între membri pe niveluri subordonate; conștientizarea nevoii de formare continuă, utilizare eficientă a resurselor și tehnicilor de învățare pentru dezvoltarea personală și profesională - cunoașterea și înțelegerea conceptelor, teoriilor și metodelor de bază ale domeniului și ale ariei de specializare, utilizarea lor adecvată în comunicarea profesională; - utilizarea cunoștințelor de bază pentru explicarea și interpretarea unor variate tipuri de concepte, situații, procese, proiecte - utilizarea principiilor și metodelor de bază pentru rezolvarea problemelor (situațiilor) bine definite, tipice domeniului; - utilizarea adecvată a criteriilor și metodelor standard de evaluare a calității și a limitelor de aplicare a unor procese, proiecte, programe, metode și teorii; - elaborarea proiectelor profesionale utilizând unele principii și metode bine cunoscute în domeniu - executarea responsabilă a sarcinilor profesionale în condiții de autonomie; - executarea rolurilor și activităților specifice muncii în echipă și distribuirea sarcinilor între membri pe niveluri subordonate;	
--	---	--

	conștientizarea nevoii de formare continuă, utilizare eficientă a resurselor și tehnicilor de învățare pentru dezvoltarea personală și profesională	
	Nivel de calificare 7 - cunoașterea aprofundată a unei arii de specializare și, în cadrul acesteia, dezvoltarea teoretică, metodologică și practică specifică programului; utilizarea adecvată a limbajului specific în comunicarea cu medii profesionale diferite; - utilizarea cunoștințelor de specialitate pentru explicarea și interpretarea unor situații noi în contexte mai largi asociate domeniului - utilizarea integrată a aparatului conceptual și metodologic în condiții de informare incompletă pentru a rezolva probleme teoretice și practice noi; - utilizarea nuanțată și pertinentă a criteriilor și metodelor de evaluare pentru formularea concluziilor și fundamentarea deciziilor constructive; - elaborarea proiectelor profesionale și/sau de cercetare, utilizând inovativ un spectru variat de metode calitative și cantitative - executarea unor sarcini profesionale complexe, în condiții de autonomie și de independență profesională; - asumarea funcțiilor de conducere în activitățile profesionale sau în structurile organizatorice; realizarea autocontrolului asupra procesului de învățare, previziunea nevoilor de formare, analiza critică a propriei activități profesionale	Programele de nivel 7, programele de master sunt predestinate de a oferi beneficiarilor cunoștințe academice, sau profesionale vaste, precum și abilități/competențe complexe, care conduc către atribuirea titlului de nivel II, master în... Programele de acest nivel al o componentă solidă de cercetare, precum pot include și componenta practică, axată cercetare.
	Nivel de calificare 8 - cunoașterea sistemică, avansată a conceptelor, a metodelor de cercetare, a controverselor și a noilor ipoteze specifice domeniului, comunicarea cu specialiști din domenii conexe; - utilizarea principiilor și metodelor avansate pentru explicarea și interpretarea interdisciplinară a unor situații și probleme teoretice și practice noi și contexte specifice domeniului - selectarea și utilizarea principiilor, teoriilor și metodelor avansate de cunoaștere, transfer de metode dintr-un domeniu în altul, abordări interdisciplinare pentru rezolvarea problemelor teoretice și practice noi și complexe; - evaluarea critic-constructivă a proiectelor și rezultatelor cercetării științifice, aprecierea	Programele de nivel 8, doctoratul, sau echivalentul, este orientat întâi de toate spre o calificare avansată în domeniul cercetării. Aceste programe sunt axate pe studiul individual aprofundat. Se realizează atât în domenii academice, cât și profesionale.

	stadiului cunoașterii teoretice și metodologice, identificarea priorităților de cunoaștere și aplicative ale domeniului; - conceperea și realizarea cercetărilor originale aplicative, bazate pe metode avansate ce conduc la dezvoltarea cunoașterii științifice, tehnologice și/sau a metodologiilor de cercetare - inițierea și dezvoltarea proiectelor teoretice și practice complexe și inovatoare; - responsabilități și capacități de cercetare științifică, de organizare și conducere a activității grupurilor profesionale sau a unor instituții; autorealizarea bazată pe dezvoltarea unor proiecte centrate pe inovare și creativitate	
--	---	--

Anexa 2
la Ghidul metodologic

**EXEMPLU DE DEDUCERE A REZULTATELOR ÎNVĂȚĂRII
PENTRU NIVELUL 3 CNCRM (meseria „Zugrav”)**

PAȘI DE REALIZAT	MESERIA ZUGRAV
Analiza fiecărei competențe din standardul ocupațional	<i>Competență profesională</i> Pregătirea suprafețelor pentru lucrări de finisare.
Identificarea atribuțiilor funcționale	<i>Atribuția 2</i> Pregătirea suprafețelor pentru zugrăvire
Analiza sarcinilor de lucru ce permit exercitarea atribuției	<i>Sarcina 1:</i> Examinarea suprafețelor de lucru (e.g. planeitate, fisuri, durabilitate etc.) <i>Sarcina 2:</i> Curățarea suprafețelor de lucru (e.g. surplus/stropi de mortar etc.) <i>Sarcina 3:</i> Înlăturarea finisajului vechi <i>Sarcina 4:</i> Îndepărtarea porțiunilor deteriorate (e.g. sună a gol, se macină etc.) <i>Sarcina 5:</i> Executarea grunduirii preventive a suprafețelor de lucru <i>Sarcina 6:</i> Montarea reperelor <i>Sarcina 7:</i> Executarea chituirii inițiale <i>Sarcina 8:</i> Armarea suprafețelor (cu plasă/pânză de fibră sticloasă) <i>Sarcina 9:</i> Montarea colțarilor de protecție <i>Sarcina 10:</i> Prelucrarea suprafețelor de ghips-carton <i>Sarcina 11:</i> Executarea chituirii finale <i>Sarcina 12:</i> Șlefuirea suprafețelor
Deducerea suportului aptitudinal și a suportului cognitiv	Sarcinile indică direct spre sistemul de aptitudini/abilități practice, care au nevoie de un anumit suport cognitiv, ce poate fi dedus din sarcini și indicatorii de performanță. <i>De exemplu:</i> Prelucrarea suprafețelor de ghips-carton Cunoștințe despre materialele utilizate; posibile dificultăți și defecte; Cunoștințe despre metodele de prelucrare

**EXEMPLU DE DEDUCERE A REZULTATELOR ÎNVĂȚĂRII
PENTRU NIVELUL 6 CNCRM (Specialitatea: „Profesor”)**

PAȘI DE REALIZAT	PROFESOR/CADRU DIDACTIC
Identificarea activităților profesionale prioritare	<i>Activitate profesională prioritară</i> Proiectarea didactică
Analiza competenței - standard	<i>Competență 1.</i> Cadrul didactic proiectează demersul educațional din perspectiva teoriei curriculare.
Analiza indicatorilor de performanță	<i>1.1.</i> Proiectează demersul didactic în conformitate cu rigorile cadrului curricular
Adaptarea/ajustarea competenței-standard și a indicatorilor de performanță pentru domeniul general de activitate la specificul unor domenii concrete de activitate profesională: educație timpurie, învățământ primar, profesori la diverse discipline școlare.	<i>Învățământ primar</i> Proiectarea procesului educațional pentru învățământul primar, în baza reperelor conceptuale privind particularitățile elevului de vârstă școlară mică și a cadrului metodologic aprobat.
Deducerea/suportului/reperului cognitiv, aptitudinal	Reperul cognitiv este dedus în baza conceptelor cheie-stipulate în standardul de competență; Reperul aptitudinal este corelat cu etapele și componentele procesului de proiectare

ABORDAREA TAXONOMICĂ A LUI BLOOM ȘI EXEMPLE DE VERBE DE ACȚIUNE

Alegerea expresiilor și verbelor de acțiune utilizate în descrierea rezultatelor învățării se face cu atenție și specific fiecărui nivel de calificare.

Potrivit taxonomiei lui Bloom, este recomandat:

- a) pentru rezultatele învățării scrise la nivel de învățământ preuniversitar – utilizarea verbelor incluse în coloana I – III;
- b) pentru rezultatele învățării scrise la nivelul învățământului universitar - utilizarea verbelor incluse în coloana IV – VI.

EXEMPLE DE VERBE DE ACȚIUNE

I	II	III	IV	V	VI
REAMINTIRE	ÎNȚELEGERE	APLICARE	ANALIZARE	EVALUARE	CREARE
Demonstrează memorarea materialului anterior învățat, prin reamintirea datelor, termenilor, conceptelor de bază și răspunsuri	Demonstrează înțelegerea faptelor și ideilor prin organizare, comparare, traducere, interpretare, realizarea de descrieri și exprimarea ideilor principale	Rezolvă problemele legate de situații noi prin aplicarea în alt fel a cunoștințelor, datelor, tehnicilor și regulilor dobândite or și regulilor dobândite	Analizează și fracționează informația prin identificarea motivelor și cauzelor. Face deducții și găsește dovezi în sprijinul generalizărilor	Prezintă și susține opinii prin exprimarea de judecăți cu privire la informații, validitatea ideilor, sau calitatea muncii pe baza unui set de criterii	Îmbină infamații în mod diferit prin combinarea elementelor într-un nou șablon sau prin propunerea de soluții alternative
A alege A defini A găsi -ce A eticheta A lista A potrivi A numi A omite A-și aminti A relate A selecta A arăta A scrie A indica A exprima - Ce - Când - Unde - Care	A clasifica A compara A deosebi A demonstra A explica A extinde A ilustra A intuiti A interpreta A sublinia A relate A reformula A arăta A sumariza A traduce	A aplica A construi A alege A crea A dezvoltă A experimenta cu A identifica A chestiona A folosi A organiza A planifica A selecta A rezolva A utiliza	A analiza A deduce A categoriza A clasifica A compara - Concluzie A deosebi între A descoperi A investiga A distinge între A împărți A examina - funcție - deducție A inspecta A enumera - motive	A agreea A evalua A aprecia A aloca A alege A compara A decide A stabili - criterii A emite păreri critice A decide A deduce A susține (idei) A stabili A demonstra netemeinicia A estima A măsura	A adapta A schimba A construi A combina A alege A alcătui A compune A proiecta A crea A elimina A dezvoltă A dezbate A elaborează A estimează A formula A imaginează A îmbunătățește A inventa A alcătui A maximiza

- Cine - De ce			- relații A simplifica A face o expertiză A lua parte la A testa pentru tematica	A explica -importanța A influența A interpreta A judeca A justifica A marca A măsura -opinie A percepe A prioritiza A dovedi A etalona A recomanda A decide asupra A selecta A susține A aprecia	A minimiza A modifica - originalul A genera A planifica A previziona A propune -soluții A rezolva A presupune A testa teorii
-------------------	--	--	--	--	--

Sursa: Anderson, L.W. & Krathwohl, D.R. (2001). A taxonomy for learning, teaching and assessing, Abridged edition, Boston, MA: Allyn and Bacon

EXEMPLE DE STRUCTURĂ DE BAZĂ A REZULTATELOR ÎNVĂȚĂRII, CONFORM RECOMANDĂRIILOR CEDEFOP 2017

Potrivit recomandărilor CEDEFOP (2017), scrierea rezultatelor învățării ar trebui să țină cont de următoarele aspecte:

- să fie scurte (+/- 1000 caractere) și ușor de înțeles;
- să fie folosite o structură și sintaxă predefinită;
- să se refere la domenii de învățare agreate, dar flexibile;
- să fie susținute de o terminologie standardizată, inclusiv de o listă de verbe de acțiune;
- să fie bazate pe principii directe.

STRUCTURA DE BAZĂ A REZULTATELOR ÎNVĂȚĂRII			
Trebuie să se refere la elev/student	Trebuie să folosească un verb de acțiune pentru a semnala nivelul de învățare urmărit	Trebuie să indice obiectul și scopul învățării anticipate	Trebuie să clarifice contextul ocupațional și/sau social pentru care este relevantă calificarea
EXEMPLE			
Elevul/Studentul...	...va putea să prezinte....	... în scris rezultatele analizei de risc	 permițând altora să urmărească procesul și să repete rezultatele.
	va putea să facă diferența între...	...efectele asupra mediului...	... pe care le au gazele de răcire utilizate în sistemele de refrigerare

Sursa: CEDEFOP (2017)

Descrierea rezultatelor învățării să nu depășească +/- 1000 de caractere și să ia în considerare următoarele aspecte			
Ar trebui să prezinte calificarea din perspectiva cursantului și a ceea ce acesta se dorește a ști, putea face și înțelege.	Ar trebui să folosească verbe de acțiune prin care să semnaleze nivelul de învățare dorit, în mod normal cu o referire (explicită sau implicită) la nivelurile de calificare din cadrul național al calificărilor și/sau din cadrul european al calificărilor.	Ar trebui să indice obiectul și scopul rezultatelor învățării planificate. Descrierea ar trebui să prezinte orientarea principală a calificării și profunzimea rezultatelor planificate. Se poate, dacă se consideră necesar, folosi domeniilor predefinite de CNC/CEC.	Ar trebui să clarifice contextual ocupațional și/sau social în care de desfășoară calificarea

Sursa: CEDEFOP (2017)